

Arie Romein

DE TWAALF APOSTELN OM DE OUDE KERK VAN EDE

MATTHIAS

Er is in Ede meer religieuze kunst te vinden dan men wel denkt. Ditmaal vestig ik uw aandacht op *De Twaalf Apostelen*, in symbolen weergegeven rond de Oude Kerk.

Elk van de twaalf apostelen heeft in de traditie van de kerk een symbool gekregen, meest verwijzend naar de marteldood die zij hebben ondergaan. Van sommigen weten we zeker dat zij een gewelddadige dood zijn gestorven, van anderen is dat niet zo zeker, maar zijn er vooral in de Middeleeuwen legenden ontstaan over de martelingen die ze zouden hebben ondergaan. De kunstenaar Eric Claus (1936) heeft de bronzen kunstwerken bij de Oude Kerk vervaardigd in 1994, elk met een afmeting van 25x15x23 cm. De bronzen beeldjes staan sinds 2005 op een granieten sokkel met daarop de naam van de apostel.

Ieders symbool is negatief uitgebeeld en abstract verwerkt. De lege ruimte in het brons heeft de vorm van het symbool.

Niet alle symbolen verwijzen naar een martelwerktuig. Zo is het symbool van Petrus een sleutel, van Jacobus de Meerdere een schelp, die van Thomas een winkelhaak.

Dit zijn de verbeelde apostelen en hun symbolen:

Simon de IJveraar: de zaag waarmee hij doormidden zou zijn gezaagd.

Johannes: een gifbeker die hij zou hebben moeten drinken.

De winkelhaak bij Thomas gaat terug op een legende dat hij in India een tempel bouwde voor de heerser aldaar.

Judas Tadeüs' beeld vertoont een knots, waarmee hij zou zijn gedood.

Bij Bartholomeüs ziet men een afgestroopte huid.

Het symbool voor Paulus is een zwaard, waarmee men hem heeft onthoofd.

Bij Matthias gebruikte men daarvoor een bijl.

De sleutel van Petrus slaat op de sleutel van het hemelrijk, door Christus aan hem gegeven (vgl. Matth. 16 : 19)

Bij Filippus ziet men een liggend kruis, waarop hij is gelegd en waaraan hij is gekruisigd.

Andreas' kruis heeft de vorm van een X (Andreaskruis).

Het attribuut van Jacobus 'de Meerdere' is de bekende St. Jakobsschelp, bekend van de pelgrimstochten naar Santiago de Compostella in Spanje.

Het attribuut van Jacobus de Jongere (schrijver van de brief, broer van Jezus) is een knuppel.

Wandel eens al kijkend de Oude Kerk van Ede om, het is de moeite zeker waard.

PAULUS

De kunstenaar Eric Claus heeft voor veel plaatsen in Nederland monumenten of beelden ontworpen. Hij ontwerpt ook munten en penningen. Hij was

jarenlang hoogleraar aan de Rijksacademie voor Beeldende Kunsten in Amsterdam.